

Det Kongelige Nærings- og Fiskeridepartementet
Postboks 8004 Dep
N-0030 Oslo

Oslo, 29.10.2014

NOU 2014:4 ENKLERE REGLER – BEDRE ANSKAFFELSER: HØRINGSUTTALELSE FRA BETONGELEMMENTFORENINGEN

Betongelementforeningen (BEF) er en selvstendig bransjeforening for norske produsenter av betongelementer til bygg og anlegg. Foreningen har røtter tilbake til 1928 og har i dag 67 hovedmedlemmer med til sammen 49 fabrikker, 39 assosierte partnere og 19 montasjeentreprenører. Hovedmedlemmene omsatte for rundt 5 milliarder NOK i 2013, med 3 000 sysselsatte. Dersom man tar med medlemsbedriftenes entreprenørvirksomhet og stålverksteder er omsetningen betydelig større. Foreningen har medlemsbedrifter i alle landets fylker, der de bidrar til verdiskaping, sysselsetting og engasjement i lokalsamfunnene. Foreningen er tilsluttet Byggenæringens Landsforening (BNL).

1. Innledning

BEF-medlemmenes viktigste kunder er entreprenørene, og de gir sjelden tilbud direkte til offentlige oppdragsgivere. Medlemmene er imidlertid i stor utstrekning engasjert som underentreprenører i bygge- og anleggsprosjekter i regi av offentlige oppdragsgivere. Av medlemmenes samlede omsetning knytter omtrent 35 prosent seg til offentlige bygg og anlegg.

BEF er på denne bakgrunn opptatt av forutsigbarhet for medlemmenes kunder som deltar i konkurranser i regi av offentlige oppdragsgivere. BEF er videre opptatt av konkurranse på like vilkår, der rammene sikrer at useriøse aktører utelukkes.

Overordnet er BEF selvsagt positiv til tiltak som kan bidra til en forenkling av anskaffelsesprosessene. Dette gjelder imidlertid bare så lenge ikke de grunnleggende hensyn svekkes. BEF er derfor svært negativ til utvalgsflertallets forslag om å erstatte de tradisjonelle konkurranseformene med den nye tilbudskonkurransen som i prinsippet innebærer at "alt er tillatt", som flertallet selv uttrykker det. Slik BEF ser det, er både grunnlaget for og konsekvensene av en slik omveltning for svakt utredet.

BEF er også svært negativ til at man foreslår å nedtone andre viktige samfunnshensyn, herunder miljøhensyn, livsløpskostnader og hensynene til arbeidsmiljøet og arbeidstakernes vilkår. Etter BEFs syn er det viktig at slike hensyn kommer til uttrykk i regelverket.

Generelt synes utvalgets flertall først og fremst å vektlegge kostnader og ressursbruken for oppdragsgiversiden. Dette gir, fra et samfunnmessig synspunkt, et uheldig og ubalansert utgangspunkt. Leverandørene nedlegger betydelige ressurser i å delta i konkurranser om offentlige kontrakter. Ved utformingen av regelverket er det derfor viktig også å ta hensyn til leverandørsiden.

BEF slutter seg til EBAs og NHOs høringsuttalelser, samt NHO-representantens dissenser i rapporten fra utvalget. Vi finner imidlertid grunn til å fremheve og knytte noen kommentarer til enkelte deler av rapporten.

2. Den nye konkurranseformen

Etter BEFs syn må målet med en forenklingsprosess først og fremst å gjøre anskaffelsesprosessen enklere og mer forutsigbar for aktørene, og ikke nødvendigvis å fjerne bestemmelser eller forenkle selve regelverket. Vi mener at utvalgets flertall har mistet dette poenget av syne. Dette gjelder ikke minst forslaget til den nye konkurranseformen, "tilbudskonkurranse", til erstatning for anbudskonkurranse og konkurranse med forhandling. BEF stiller seg tvilende til at offentlige oppdragsgivere generelt er beredt til å ivareta de grunnleggende hensynene i et regime hvor alt er tillatt, som utvalgets flertall beskriver det.

Det er flere grunner til at flertallets forslag etter BEFs syn ikke bør gjennomføres. Vi vil fremheve at forslaget innebærer ulike konkurranseformer i forskriften del II og del III. Slik BEF ser det, vil ikke dette føre til en forenkling. Tvert imot vil innføringen av en ny konkurranseform kunne representere en kompliserende faktor for både oppdragsgivere og leverandører.

Videre påpeker vi at forslaget om tilbudskonkurransen ikke ivaretar grunnleggende krav til forutsigbarhet. Ettersom oppdragsgiveren alene vil legge premissene for gjennomføringen av konkurransen, og dette skal skje etter at tilbudene er innlevert, vil ikke leverandørene kunne vite om prisene eller andre betingelser vil være gjenstand for forhandlinger.

Dessuten presiserer vi at den foreslåtte konkurranseformen vil kunne undergrave leverandørens tillit til at oppdragsgiverne gjennomfører anskaffelsen på en riktig måte. Slik BEF vurderer det, vil dette kunne medføre at konkurransen om offentlige kontrakter blir betydelig svekket.

BEF vil presisere at det hensynet flertallet særlig har vektlagt, behovet for å kunne avklare uklarheter og ufullstendigheter i tilbudene, kan ivaretas ved langt mindre inngripende endringer enn forslaget om en ny konkurranseform representerer.

3. Andre hensyn enn de anskaffelsesfaglige

Etter BEFs oppfatning faller vurderingen av de ikke-anskaffelsesfaglige hensynene utenfor utvalgets mandat. Vi er således på dette punktet enige med utvalgets mindretall.

Vi er også enige i mindretallets motforestillinger når det gjelder flertallets forslag til å ta disse hensynene ut av anskaffelsesregelverket. Etter BEFs syn har disse hensynene en viktig funksjon som rettesnor for oppdragsgiverne når de gjennomfører anskaffelser. Selv om hensynene ivaretas i annen lovgivning, bidrar det til et sterkere fokus på disse hensynene hvis de tas med i anskaffelsesregelverket.

BEF viser for øvrig til uttalelsene fra utvalgets mindretall som BEF slutter seg til.

4. Protokollplikten

Utvalget foreslår enstemmig at kravet om skriftlighet skal videreføres. Flertallet foreslår imidlertid at oppdragsgiverne selv skal kunne velge hvordan anskaffelsesprosessen blir dokumentert og at dagens protokollplikt dermed skal fjernes.

BEF er enig med mindretallet som tar til orde for at protokollplikten må bestå. Slik BEF ser det, representerer protokollplikten selv forenkling ved at protokollen fungerer som en huskeliste for oppdragsgiverne. Protokollen er dessuten et viktig instrument for de grunnleggende kravene om etterprøvbarehet og gjennomsiktighet. I den utstrekning protokollplikten innebærer en byrde for oppdragsgiverne, mener vi under enhver omstendighet at denne er svært begrenset sammenlignet med nytten protokollen gir.

5. Fremforhandlede og balanserte kontraktsstandarder

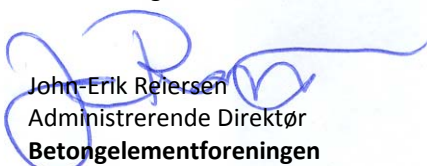
Utvalgets flertall har foreslått å fjerne bestemmelsen i forskriften § 3-11 om at oppdragsgiveren som hovedregel skal benytte fremforhandlede og balanserte kontraktsstandarder der slike finnes. BEF støtter mindretallets syn om at bestemmelsen må bestå.

Slik BEF ser det, peker bestemmelsen på et viktig prinsipp som skal ivareta grunnleggende balanse i kontraktsforholdene. Selv om den ikke medfører en plikt for oppdragsgiverne, er den en rettesnor for oppdragsgiverne. Erfaringen i årene som er gått etter at den ble tatt inn i anskaffelsesregelverket, tyder på at den har gitt et effektivt signal til oppdragsgiversiden, idet bruken av balanserte standarder er mer utbredt nå enn tidligere. Dette bidrar etter BEFs oppfatning til å styrke konkurransen om offentlige kontrakter.

6. Avslutning

BEF mener kommentarene over kan bidra til bedre og enklere anskaffelsesregler, samtidig som regelverket ikke svekkes på områder vi mener er sentrale.

Med vennlig hilsen

John-Erik Reiersen
Administrerende Direktør
Betongelementforeningen